

ellen indult lovasság elérte Kis-Toronytál a magyar sereget — itt volt a lengyel legio is — bár először visszaveretett, utóbb mégis betört a karréba, nagy mézárslást tön s elragadta a zászlót is.

A szebeni csata után Erdélyt meghódított-nak lehetett tekinteni. Bem fényes stratégiai manővere ezuttal nem sikerült. A magyarok veresége teljes volt s vesztesége következő: 3 zászló, 15 ágyú töltenyacsokkal együtt, ezernél több halott, 1000-nél több sebesült, 34 tiszt, ezek közt a sereg intendansa és Bem hadsegéde. Az oroszok vesztesége jelenték-telen volt; 13 a legénységből megöletett, 2 tiszt és 44 a legénységből megsebesült. A csekély veszteségnek oka a magyar ágyuk rossz hatásában és abban keresendő, hogy a lovasság támadása megállapodást nem engedett s igen nagy rémületet okozott. Figyelemre méltó, hogy a magyar lovasságnak ez ütközetben való működéséről szó sincs, holott Bem a szebeni lapályon igen jó sikerrel alkal-mazhatta volna lovasságát az orosz lovasok támadása ellen, úgy szintén a visszavonulók fedezésére is.

A TÓBARLANG A KINOS-VÖLGYBEN.

Nemcsak a Kárpát-egyesület s annak szá-mos tagja, hanem a Tátra alján levő községek is azon vannak, hogy vidéküket mindinkább érdekesebbé s ha lehet, gyümölcsözőbbé is tegyék. Innen magyarázható meg az, hogy találkoznak férfiak, kik életük kockázatásával is minden földalatti lyukat megmáznak. Hátha egy másik aggteleki vagy dobsinai barlangra akadnának.

Igy Husz Gyula ur, gr. Schönborn egyik erdésze, ki Britz nevű utitársával f. é. július havában Szepes Béláról Javorina felé indulván, a Kotlina nevű malomnál megállott és innét balra az u. n. Kinos-völgyben — mert nagyon kinos onnan a fát tovább szállítani — mintegy 180 méternyi magasságban fölfelé hatolván, egy nyíláshoz jutott, melyet kicsinysége miatt rég óta valamely róka-lak nyílásának tartott. De hátha valamely földalatti palotának ka-puja? Be is ereszkedett a két bátor turista az ismeretlen mélységbe és nyolcz órai bentar-tózkodás után ép kézláb ki is jött, haza ment Sz.-Belára s elbeszélte az egész városnak, mily gyönyörű — barlangot fedezett fel oda lenn.

A városi tanács nevében a polgármester ur fölszólította a Kárpát egyesület «barlang-vizsgáló» bizottságát, hogy jöjjön és vizsgálja meg a barlangot turistái és tudományos szem-pontból.

Aug. hó 24-én elindult az értesített bizott-ság, mely dr. Roth Samu, Roth Márton urakból és e sorok írójából állott és melyhez Sz.-Belán a barlang két felfedezőjén, meg a Britz ur 12 éves fián kívül még vagy 30 személy csatlako-zott, hogy megbizásának eleget tegyen.

A kirándulók közül huszonnyolczan vál-lalkoztak a barlang megmászására, kik Husz ur tanácsára három csoportra oszlottak, hogy a szűk nyílásokban egymást ne gátolják. A barlang-vizsgáló bizottság az első csoporttal ment. Két tűzoltói petroleum-fáklyával, gyertyákkal és kötelekkel fölfegyverkezve mindenki ha-nyatt feküdt és a szepesi bányászoknál szoká-szos «Glück auf» üdvkivánattal beereszkedtünk a lejtős nyílásba, mely 21 méter hosszú.

Azután következett egy 16 m. hosszú kac-saringós, itt-ott függélyes, torokalaku ut, me-lyet a szélesebb vállu turisták csak úgy tehet-tek meg, hogy előlről húzták, hátulról pedig tolták őket. E szűk torokban találták az első nyomát annak, hogy itt régebben is jártak em-berek, mert a bejárat teljes összeomlásának meggátolásra a boltozat faczölöpökkel volt alá-támasztva s valamivel tovább ott hevert egy ócska lapát.

Innen kezdve tágulni kezdett ugyan a bar-lang, de azért egyenesen még nem járhattunk, csak miután valami 75 m.-nyi utat, hol csuszva, hol legörbedve megtettünk volt, akkor egyene-sedhettünk föl, s ujra lélekzetet vevén, örültünk, hogy nem kell ezentul mászva haladnunk előre.

De itt ismét más kellemetlenség várt ránk. Vezetőnk kötelet oldott s azt dereka körül kö-tőzvé, a másik vezetőnek adta kezébe, hogy ereszsze le a 8 méter magas, igen meredek és sikamlós lejtőn. Még most is csudálkozom, hogy a 28 ember közül egy sem találkozott, ki e kel-

lemetlen, fáradságos és sok tekintetben életve-szélys utazástól visszaretent volna. Alig hogy lent voltunk, egy másik 4—5 méter magas lej-tőn a sziklához megerősített kötél segítségével ereszkedtünk le. Mig az első csoport 10 embere lejött, beletelt egy jó fél óra.

Ezentul már egyenest járhattunk, ha ugyan a szikláról sziklára való ugrándozást járásnak lehet nevezni. Mintegy 90 méternyre előreha-ladván, mi közben már különféle csepegőkőből képezett fantasztikus alakokban gyönyörköd-tünk, a barlang főreszébe érkeztünk. De mielőtt e barlang eddig ismeretes végéhez elmentünk volna, egy oldalágba hatoltunk, mely valóban oszlopcsarnoknak volna nevezhető, mert itt a stalaktitok és stalagmitok ragyogó fehérségben a legváltozatosabb alakokat teremtettk s jelen-leg is foly benne a teremtés munkája. Ez oldal-ágban a levegő 8, a benne levő tócska kristály-tiszta, kellemes ízű vize 2° R. meleg volt.

Visszatérvén a «templom»-ba léptünk, melynek kupja 35—40 méternyi magas lehet. Az «Isten áldd meg a magyart» úgy hangzott, mint a legnagyobb székes-egyházban és a le-hulló esőcseppek összeolvadt zaja úgy tetszett, mint egy távoli orgona halk hangja. Körülöt-tünk «mennyezetek», «oltárok», «szószékek», «fülkék», stb. az emberi fantáziával különféle-képen magyarázható és megnevezhető alakok állottak. Hosszu tornácok, pitvarok, kutak, stb. ágaznak el e főteremből, melyek talán még más ismeretlen üregekbe vezethetnek, de a melye-ket eddig még nem lehetett kellőleg átkutatni. A főteremben két tócsa is van, az egyik mintegy 10, a másik 20 □ méter nagyságu, vize 4° R. E három tócsa után nevezte el a barlangot föl-fedezője «Tóbarlang»-nak. Egy lapos sziklába vésvé nagy meglepetéssel olvastuk ezt a nevet: «Michael Scholtz 1713.» A legmélyebb pontot, melyhez jutottunk, az aneroid segítségével a barlang nyílása alatt 121.3 méterre határoztuk; az ut pedig, melyet tettünk, 286.8 méter volt.

Négy órai járás, csuszás, mászás, ugrálás, szóval mindenféle testgyakorlatok után visz-szafelé mentünk, a mi természetesen még nehezebb volt mint a lejövet, mert ha az-előtt testünk súlyánál fogva lefelé csuszott, most a testi erő segítségével kellett azt a szó teljes értelmében felhuzni; az említett két sziklafalon pedig mások húzták azt, mint vala-mely málhát. Különösen a 21. számú hosszú «ágyucső»-ben, melyben hasra fekvén, a kö-nyökök segítségével kigyók módjára húztuk fel testünket, lehetett mindenféle jajgatást, sohaj-tozást, sőt káromkodást is hallani...

Végre kibujtunk a barlangból. Némelynek könyöke, térde vérzett, de mindenkinek sáros és rongyos volt az öltözete. A tiszta, enyhe, erdei levegő és egy korty jó bor föllelevenített, úgy hogy 6 órai fáradságos utunk után jó kedv-ben a tanyára érkezhettünk, hol két bájos, fia-tal asszony pompás gulyást és zsványpecsenyt tartott készen számunkra.

Az étvágy lecsillapítása után következett aztán a toasztok hosszú sora a barlang felfede-zőjére, Béla városára, annak polgármesterére, derék papjára, stb.

Az a kérdés tehát: fogják-e a turisták ez új és sok tekintetben érdekes barlangot lá-togatni? A ki e leírást elolvassa, ha edzett turista is, mégis azt fogja mondani: nem. De ugy vagyok érteztülve, hogy Béla városa semmi áldozattól nem akar visszaretentni, hogy új mesterséges bejárat nyissanak, mely ott tor-kolna a barlangba, a hol már egyenesen le-hetne járni, úgy hogy könnyen lehetne lépcső-ke építeni, az utakat egyengetni és korlátokat alkalmazni, szóval az egész barlangot járha-tóvá tenni. Ha ez meg fog történni, nem kétel-kedünk, hogy azok a turisták, kik Késmárkról, egyáltalában a Szepességből a Sirkára vagy a Halastóhoz tesznek kirándulást, meg fogják a barlangot is látogatni, mint hogy utba esik s három óránál többet alig fog igénybe venni.

Kövi J.

NYOMA VESZETT!

— ANGOL REGÉNY. —

HARMINCZKILENCZEDIK FEJEZET.

A Vezuv kitörése.

Nápoly tele volt e menekülőkkel. — Egy-szerre Fink ur órájára tekintett.

— Már fél kilenczre, ideje indulnom! — mondá.

Miután a láva kiömlését s terjedését, ből-csejétől kezdve azon sziklapontig, melyet Monte Sommának hittak, az observatoriumból viz-sgálta s követte, most annak a hegyoldalon további folyamát is szemmel akarta kísérni. Elhatározta annál fogva, hogy Santa Anastasiáig — mely a Vezuv északnyugoti lejtőjén feküdt — kocsin megy s onnan megmássa azon fensik-szerű magaslatot, melynek teknőjében egy látató képződött, melynek telteltsége s abból eredő kiömlése minden perczben fenyegetőbbé vált. E kirándulásra, a vendéglős közvetítésé-vel, egylovas könnyű kocsit rendelt meg, mely azóta már vár reá a vendéglő udvarán. Nem volna-e kedve lord Brackenbournak elfoglalni a másik ülést a kocsiban, s vele menni e szemle-utra?

A mire Lancelot azt felelte, hogy édes-örömet.

A grófnő el volt ragadtatva. Előbb ő sze-retett volna férjével menni, de ez nem akarta őt magával vinni; nem nőknak való az ily ki-rándulás. Egészen el volt keseredve, hogy egye-dül kell maradnia a vendéglőben. De most egészen más a helyzet. Lord Brackenbury is elmegy s ő egészen maga számára foglalhatja le lady Brackenbournyt. Együtt maradnak, míg férjeik oda lesznek. Mily felséges lesz az!

Winifred egy szót sem szólt. Ha csak ma-gok lettek volna, megpróbálja lebeszélni férjét e veszélyes kirándulásról. De sokkal újabb há-zasok voltak s ő sokkal félénkebb, mintsem mások előtt szólni mert volna.

Mr. Fink letette óráját, aranylánczát, pén-zes tárczáját, — az uton zsebmetszőkkel is találkozhatnak, kivált ily zavaros időben — s intette Brackenbournyt, hogy ő is kövesse pél-dáját.

— Nem érhet veszély, Lancelot? — kérde Winifred félénken, mikor már indulni akartak.

— Nem, kedvesem, épséggel nem.

— S hazajössz-e hamar?

— Mihelyt lehet; de ne feledd, hogy nem a magam alkalmán vagyok s nem magamtól függök.

A meghívás oly gyorsan történt s fogadta-tott el, s a végrehajtás oly hirtelen követte az elhatározást, hogy szegény Winifred csak azon vette észre magát, hogy Castelrosso grófnővel magok maradtak. Aztán látták a mint a kis ko-esi kihajtott a vendéglő udvarából, s férje és Fink ur kalapjaikkal intettek bucsut vissza. A következő perczben kocsi és rajta ülők el-veszték a tömegben.

A két nő sokáig állt még az ablakban, nézve az alattok rajozó embertömeget s fenn a láva-folyamban izzó hegyet. A lég, az éj daczára, oly fojtó és nyomasztó volt, mintha sütő ke-menczében álltak volna.

Az utcák és piacok mintha emberfejek-kel lettek volna kiköveze. Ember emberhátán, alig mozoghatva, nyüsgölődött. Szemben a Ve-zuv, ijesztő közelségben tűnve föl, mintha tüzes csipkefátyollal lett volna boritva. Aljában égő faluk lángjai, olykor fel-felcsapva, meg ismét magokba vissza esve; időről-időre szétszórva sziporkáikat, mint egy mesterséges tűzijáték, s aztán ismét szürke hamuval boritva fejöket.

Nápoly azonban, a könnyelmű, mulatni szerető Nápoly, most sem tagadhatta meg ma-gát. Miután az első ijedelem elmúlt, a népség ismét vigalomhoz látott. A színházak ugyan zárva maradtak, de a korezmák nyitva és tele voltak. Az utcákon a nép dalolt, énekelt; oly-kor egy-egy proczesszió szent énekei zavarták a világias kurjongatásokat.

— Így énekelt Nero is, mikor Róma égett. — mondá Castelrosso grófnő. — De ő legalább felöltötte tragikai mezét s az égő Trójáról éne-kelt. Ezek a nápolyiak mulatnak a Vezuv kitö-résén.

Aztán kényelmes karszékbe ülve, a nyitott ablakkal szemben, — mert már a Winifred szobájában voltak, — mosolyogva mondá:

— Igazán nem bánja, kedves lady Bracken-bury, ha itt maradok kegyednél, míg férjeink hazajönnek?

— Meghalnék féltemben, ha egyedül ma-radnék, — felelé Winifred. — Mit gondol, meddig maradnak ki?

— Oh, azt hiszem, egész éjszaka.

— Ah, egész éjszaka!

A grófnő nevetett.